

DIRVA

Nr. 122

Spalis-October 23, 1961

Cleveland, Ohio

SIEKIA SUSTABDYTI BRANDUOLINIUS BANDYMUS

Šešios valstybės pareikalavo Jungtinių Tautų plenumą "iškilmingai apeliuoti" į Sovietiją, kad būtų atšaukti pasirošimai šio mėnesio pabaigoje išsprogdinti 50 megatonų galingumo branduolinę bombą.

Rezoliuciją įteikusias valstybės — Danija, Kanada, Islandija, Japonija, Norvegija ir Švedija — reikalavo, kad tam klausimui būtų suteiktas "absoliutinis pirmumas", nes sovietai bombos sprogdinimą gali atlikti anksčiau, negu Chruščiovas buvo minėjęs.

Bet jų reikalavimas susidūrė su Indijos ir Gvinėjos opozicija: pirmoji atmetė idėją, kad rezoliucija būtų nukreipta vien tik prieš Sovietiją, antroji pareiškė nepasitenkinimą, kad rezoliu-

cijos siūlytojų grupę sudarą beveik vieni Vakarų "karinių blokų" nariai.

Kanados delegatas Howard C. Green pabrėžė, kad šios rezoliucijos skubus priėmimas galbūt esąs "pats didžiausias uždavinys, su kuriuo Jungtinės Tautos susidūrė", nes visai žmonijai pavojų kelianti "vaiduokliškoji bomba" galinti būti išsurogdinta lygiai už kelių dienų, lygiai už kelių valandų.

Nepaisant jo karštos apeliacijos, Politinis Komitetas debatus atidėjo iki pirmadienio, nes Azijos ir Afrikos valstybių blokas noris rezoliuciją papildyti reikalavimu, kad visi kraštai susilaikytų nuo atominų bandymų.

Tuo tarpu kitame JT ko-

mitete priimtas planas su-kurti pasaulinį sekimo stočių tinklą, kuris matuotų ir pranešintų apie radioaktyvių kritulių kiekį.

Planą buvo pasiūlusi Kanada, komitete jis priimtas 75 balsais, sovietų blokui ir keliems neapsisprendusiems kraštams susilaikant nuo balsavimo.

Pagal planą pasaulyje turėtų veikti apie 8500 stebėjimo stočių, kurios bendradarbiautų su Pasauline Meteorologijos Organizacija, Jungtinių Tautų agentūra.

Iš britų delegacijos pareiškimo išryškėjo, kad Ženevoje trejus metus trukusios derybos dėl atominų bandymų uždraudimo buvo jau beveik pasiekusios sutarties pasirašymo fazę.

Jis dar kartą apeliavo į Sovietiją, kad būtų susitarta dėl likusių punktų, "padedant šalin visas polemikas" ir "siekiant užbaigti darbą".

Anksčiau JAV ambasadorius Adlai Stevenson kvietė sovietus neatidėliojant atnaujinti pertrauktas derybas.

Pasaulyje pradeda įsiviešpatauti įsitikinimas, kad atominų bandymų uždraudimo sutartis būsianti anksčiau ar vėliau pasirašyta.

KALBOS APIE PEKINO IR MASKVOS SKILIMĄ

Praeitą savaitę Maskvoje prasidėjo komunistų partijos XXII kongresas. Dar neįmanoma pramatyti, kokią kryptį bus jo pasėkos, bet nė vienas komunistų suvažiavimas nebuvo Vakarų diplomatų taip atidžiai stebimas, kaip šis, pagrindinį dėmesį nukreipiant į komunistinės Kinijos ir Sovietijos diktatorių santykius.

Beveik neabejojama, kad Chruščiovo "taikios koegzistencijos" liniją rems Lenkija, Vengrija, Čekoslovakija, Rumunija, Bulgarija ir Rytų Vokietija.

Bet iš Maskvos atsitiktinių būrio jau išskrito Albanija, kurią Chruščiovas pasmerkė, kaip "nedemokratinę, diktatoriinę", užsimindamas apie jos išmetimą iš komunistų internacionalo, o Ču Enlai už tai pradėjo praušti Chruščiovą. Čia pastebėtina, kad Pekinas suvažiavime atstovaujamas ne paties "boso" Maoceungo, bet jo pavaldinio Ču Enlai, ir dar prieš suvažiavimą buvo žinoma, kad pastarasis atvykstas Chruščiovo politikos kritikuoti.

Kiek iš ligšiolinės kongreso eigos žinoma, Albanijos klausimas neabejotinai padidino plyšį tarp abiejų komunistinių imperijų. Kuria kryptimi skilimas vystysis ir ar toliau vystysis, parodys tolimesnė kongreso eiga. Bet vadinamasis "ideologinis kivirčas" šį kartą turės išskirti atštresnę formą, negu anksčiau, nes šį kartą yra konkretus jo objektas -- Berlyno derybų problema.

VOKIETIJOS KOMJAUNIMAS JUNGIAMAS Į ARMIJĄ

Rytų Vokietijos režimas paskelbė, kad valstybinė komunistinio jaunimo organizacija su 253,061 narių "savanoriškai" įsipareigojo įsijungti į vadinamą "liaudies armiją".

"Liaudies armijos" dydis dabar skaičiuojamas 180,000 vyrų, įskaitant neseniai į ją įjungtą pasienio sargybų tarnybą su 45,000 vyrų.

Organizacijos organas Junge Welt paskelbė, kad šalia "savanoriškai prisiekusiųjų, dar apie 4,000 jaunuolių įjungta į vadinamą "tvarkos grupes". Laikraštys taip pat giriamos tos "tvarkos grupės" už pavyzdinę kovą su "provokatoriais, spekuliantais ir ideologiniais bėgliais".

Komunistai taip pat paskelbė premijas vaikams, kurie išduos žmones, bandančius ar besiruošiančius bėgti į Vakarų Vokietiją.

Nėra lengva pramatyti faktinę skilimo apimtį, bet iš viešumon iškilusių duomenų apie pastaruosius kelis komunistų suvažiavimus žinoma, kad vadinamoji "amžina Pekino ir Maskvos draugystė" nėra per daug šilta.

* 1960 metų vasario mėnesį, komunistų vadų suvažiavime, komunistinė Kinija ne tik nesutiko su Chruščiovo politika, bet Kinijos delegatas dar atpylė tris ar keturias valandas trukusią kalbą, kurioje Chruščiovas buvo smarkiai iškritikuotas.

* Tų pačių metų pavasarį Sovietijos delegacija pagrasino išeiti iš komunistų profesinių sąjungų suvažiavimo Pekine, kur Ču Enlai puolė Chruščiovo teoriją, kad karas su kapitalistais nesąs reikalingas. Ču Enlai tikino, kad Vakarai nepergyventų kito karo, o komunizmas išliktų.

* 1960 metų birželio mėnesį Chruščiovas tris valandas kalbėjo rumunų komunistų suvažiavime, ginčydamas, jog karo esą galima išvengti, bet komunistų lyderiai turį būti apskrūs ir lankstūs. Į tai už mėnesio atsakė Pekino "Liaudies laikraštis" vedamuoju, kuriame Chruščiovo kalba buvo iškritikuota ir atmesta.

Nėra žinoma, kas atsitiko 1960 metų lapkričio mėnesį, kai komunistinė Kinija deklaravo paramą Maskvai, lyg ir pritardama "taikios koegzistencijos" linijai. Daugelis diplomatų yra įsitikinę, kad Pekinas tuo metu davė Chruščiovui laiko iki šio kongreso išbandyti savo "koegzistencinę" politiką. Kiek toje prielaidoje buvo tikrovės, parodys šis kongresas ir po jo seką mėnesiai.

RIAUSĖS DOMINIKOJE

Penktąją Dominikos Respublikoje vykstančių neramumų dieną policija jau naudojo pusiau automatinius ginklus, vandens švirškštus ir ašarines bombas, siekdama numalšinti demonstruojančius studentus ir gimnazistus. Visos mokyklos uždarytos, ir jaunuoliai dabar tapo "demonstrantais iš profesijos". Suaugusieji ligšiol neramuose nedalyvavo, bet įtampa vis didėja ir tenka laukti, kad per atentatą žuvusio diktatoriaus Trujillo giminė turės pasitraukti. Dar nepatvirtintomis žiniomis, du tos giminės nariai jau pasiprašė vizų į JAV.

VOKIEČIAI SUTARĖ KOALICIJĄ

Bonnoje pasiektas susitarimas tarp krikščionių demokratų unijos ir laisvųjų demokratų partijos dėl koalicinės vyriausybės, kuriai vadovaus ligšiolinis kanceleris Adenaueris.

Dr. ANTANAS BUTKUS, atvykęs iš N. Zelandijos į JAV atstovauti įvairius privačių įmonių ir valdžios ūkinius reikalus, pakeliui į Angliją, keliom dienom buvo sustojęs Clevelande ir pasikalbėjime pasidalino įvairiom žiniom.

B. Gaidžiūno nuotrauka

LIETUVIS ATSTOVAUJA N. ZELANDIJOS REIKALUS

Dr. Antanas Butkus, atsiųstas į JAV atstovauti Naujosios Zelandijos pramonės įmonės ir valdžios įstaigas, kelias dienas viešėjo Clevelande. Kaip retas svečias iš taip tolimo krašto, atsako į Dirvos redaktoriaus klausimus apie savo darbą ir N. Zelandijos lietuvių.

-- Iš N. Zelandijos į JAV ne taip dažnai atvyksta ir naujazelandiečiai, o lietuviams tai tikrai retą proga. Įdomu būtų patirti, kokiais reikalais čia atvykote ir ką atstovaujate?

-- N. Zelandija priklauso pasaulinei Water Pollution Control Federation organizacijai. Jos centras yra JAV. Prie N. Zelandijos vyriausybės yra sudarytas patariamasis komitetas vandens lygiui pagerinti bei ieškoti naujų priemonių pramoninėms liekanoms nekenksmingai pašalinti. Aš esu to komiteto narys-konsultantas.

Spalio 8 - 12 Milwaukee, Wisc. buvo sušaukta tos organizacijos konferencija, kurioje ir buvau paviestas dalyvauti. Dirbu didžiausioje Australinės Azijos mėsos gaminių firmoje kaip vy-

riausias chemikas ir mano žinioje yra pramonės liekanos bei vandens problema. Šioji firma ir siuntė mane atstovauti jos reikalus. Šia proga pasinaudodamas Mėsos tyrimo institutas Hamiltono, kurios techniniu konsultatu taip pat esu, įgaliojau mane atstovauti jos reikalus Washingtone ir New Yorke. Tai liečia N. Zelandijos mėsos į JAV įvežimo reikalus. Ten turėsiu aiškintis su valdžios pareigūnais visa eilę klausimų, ypač sijos dvideginio vartojimu, kaip mėsos konservavimo priemonė. Taigi į čia atvykau dvigubais tikslais. Pirmąją tikslų dalį atlikau Milwaukee. Buvau labai nuoširdžiai sutiktas ir visur buvo pranešimai, kad aš ne tik iš N. Zelandijos, bet esu ir lietuvių kilmės. Daugumai vandens kontrolės specialistų lietuvių vardas gerai žinomas iš ilgalaikių susitikimų su velioniu Antanu Oliu Chicagoje.

-- Iš N. Zelandijos esamą gavę tenyškėčių laikraščių iškarpas, kur buvo plačiai rašoma apie Jūsų padarytus išradimus. Gal apie juos plačiau papasakotumėt mūsų skaitytojams?

-- Virš 6 metų savistoviai vykdžiau projektą pramoninės liekanas efektyviau ir ekonomiškiau pašalinti. Iki tol N. Zelandijoje į tą reikalą buvo žiūrima, kaip į neišvengiamą blogybę ir visi jos krėtėsi. Man pavyko savo firmą iš tos bėdos ne tik ištraukti, bet dar ir gerokai išlaidas sumažinti.

Kaip žinote, mėsos pramonės liekanos yra labai turtingos azotinėm, baltiminėm, fosforo, kalcio ir sijos medžiagom. Man jas pavyko anaerobinės bakterijos pagalba sustabilizuoti, t. y. padaryti sveikatos atžvilgiu nekenksmingom, labiau koncentruotom bei augalų maistui labiau prieinamom.

Šiame procese, skysčių pavidale pagamintas trąšas, mes jau neleidžiam į upes, bet atvirais kanalais, aliuminijaus vamzdžiais, nuvedam į pievas. Kaip minėjau, tos atmatos yra labai turtingos augalams labai reikalingomis trąšomis, todėl tręšimo rezultatai labai geri. Žolės augimas padidėja daugiau kaip 700% o ir pati žolė daug maistingesnė ir gyvuliams skanesnė.

Jų produkcija padidėja net 10 kartų.

Pagal atsargius mano apskaičiavimus, mes kasdien dabar patrešiam ganyklas už 480 dolerių. O iki tol tos trąšos, žinoma, atatinamai neparuoštos, buvo leidžiamos į upę, kur jos kenkė florai ir žuvis naikino.

Iki mano perėmimo toji firma N. Zelandijos vyriausybės buvo spaudžiama gerinti atmatų pašalinimo metodą. Buvo paruošti projektai kitokiais būdais tą problemą tvarkyti. Tie projektai firmai būtų kainavę apie 300,000 dolerių. Mano projektas buvo žymiai pigesnis, tckainavo tik \$45,000. Ir tą sumą, už pagamintas trąšas, greit atsiėmė. Taip pat ir valdžios pasiūlytas projektas jokių trąšų gaminimo nebuvo numatęs.

Be laimės, teko įdėti ir labai daug darbo, praleisti daug nemiegotų naktų, bet atsiekti rezultatai bus plačiai panaudoti visoje N. Zelandijoje. Tuo metodu susidomėjo ir Kanada. Gavau pasiūlymų perimti pramonės atmatų bei vandens kontrolės tyrimų laboratorijos vedėjo pareigas. Pasiūlymas labai malonus, bet, deja, Winnipego toli nuo lietuviškų centrų, o jei tektų iš N. Zelandijos pajudėti, tai maloniau būtų patekti kur daugiau lietuvių.

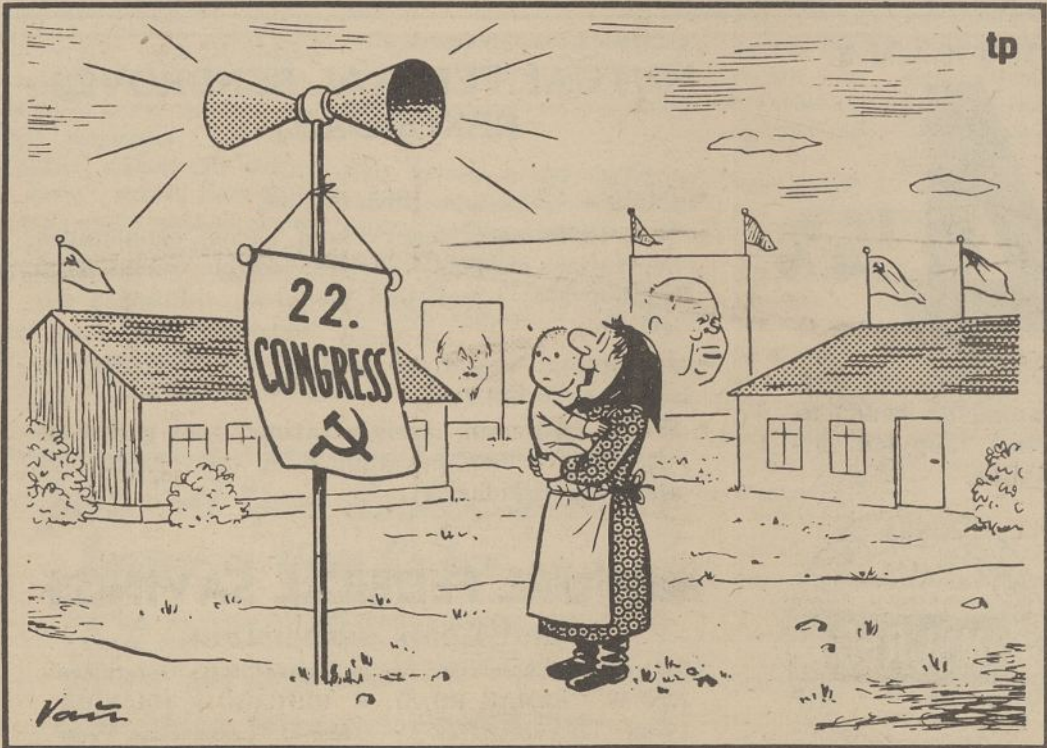
-- Ta pačia proga norėtysi kiek daugiau patirti apie N. Zelandijos mokslo lygį ir tenyškėčių mokslininkų darbo sąlygas?

-- N. Zelandijos mokyklų administracija bei programų paruošimas yra miestų vadovybių žinioje. Auštesniųjų mokyklų programos šiek tiek skiriasi ir priklaiko prie vietinių sąlygų.

Vaikai, sulaukę 3 metų, eina į darželius. Ten, šalia žaidimų, pramoksta skaityti. Nuo 5 metų eina į pradžios mokyklas. Šis kursas tęsiasi 6 metus.

Gimnazijos kursas padalintas į dvi dalis. Baigimo pažymėjimą galima gauti per 3 ar 4 metus. Reikia išlaikyti egzaminus iš 4 dalykų. Anglų kalba ir matematika yra privalomi dalykai. Pažymėjimui įsigyti taip pat reikia surinkti mažiausiai 200 taškų. Po to per vienerius ar du metus galima išlaikyti "University Entrance" egzaminus. Jei

(Nukelta į 2 psl.)

--Tau, Ivaniuk, jau bus geriau: tu dėvėsi šilkinus ausius ir tavo partijos knygutė bus paaukuota!...

VELNIŠKOJI SUTARTIS (20)

HITLERIS NUSPRENDŽIA PULTI RUSIJĄ

"Stalinas yra gudrus ir klastingas", pasakė Hitleris savo generolams, kaip Halderio užrašuose pažymėta. "Jis kaskart vis daugiau reikalauja. Vokietijos pergale rusų ideologijai yra nepakeliamas. Išvada: Rusiją galima greičiau parbloksiti."

Hitleris buvo įniršęs. Gruodžio pradžioje jis pareikalavo, kad Halderis patvirtintų planą Sovietijai užpulti. Tai buvo padaryta gruodžio 5 dieną, ir po keturias valandas trukusios konferencijos su Brauchitschu ir Halderiu, Hitleris planą patvirtino. Tiek į sąjungininkų rankas patekęs armijos vadovybės štabo dienynas, tiek Halderio slaptajame dienoraštyje yra pastabų apie tą lemiamąjį pasitarimą.

Karo vadas Hitleris nurodė, kad raudonoji armija turinti būti pralaužta, apsupta ir sunaikinta Pripetės pelkių, šiaurėje ir pietuose, "kaip Lenkijoje". Maskva, pasakė jis Halderiui, esanti "nesvarbi". Svarbu esą sunaikinti Rusijos "gyvybės jėgą". Rumunija ir Suomija turinčios žygyje dalyvauti, bet Vengrija ne. Generolo Dietlio kalnų divizija turinti būti per šiaurinę švediją permesa į Suomiją, kad užpultų sovietų Arkties sritis. Iš viso didžiajam žygiui reikia panaudoti apie "120 iki 130 divizijų". Švedija, kuri rusų-suomiu karu metu atmetė sąjungininkų kariuomenių transita, dabar leido pravažiuoti pilnai ginkluotoms vokiečių divizionoms. Vengrija, žinoma, vėliau įstojo į karą su Rusija.

Ruošiama "Barbaros operacija"

Pastabose apie šį pasitarimą, lygiai kaip ir ankstesniuose savo dienoraščių užrašuose, Halderis šio puolimo planui vartoja slaptą žodį "Otto". Bet jau už dviejų savaitių, gruodžio 18 dieną, to vardo vieton įeina slaptas žodis, kuriuo Rusijos užpuolimas įeis į istoriją. Tą dieną Hitleris peržengė Rubikoną: jis išleido "instrukciją nr. 21", kurios ant-

rašte skambėjo — "Barbaros" operacija". Instrukcija prasidėjo tokiais žodžiais:

"Vokiečių kariuomenė turi būti pasiruošusi, pabaigus karą su Anglija, staigiu žygiu nugalėti sovietų Rusiją. Armija čia turės saugoti okupuotąsias sritis nuo netikėtumų. Pasiruošimai turi būti baigti iki 1941. V. 15. Lemiamą svarbą sudarys tai, kad priešas nepajustų pasiruošimų puolimui".

Taigi, ateinantį pavasarį, 1941 metų gegužės vidury, turėjo prasidėti žygis. Jo "bendruosiuose tiksluose" Hitleris nurodė:

"Vakarinėje Rusijoje stovinti rusų kariuomenės masė turi būti sunaikinta drąsiomis operacijomis, toli įvarant tankų junginių pleištus, kurie turės sukludinti kovingų dalių atsitraukimą į rusų erdvės platumas... Galutinis operacijos tikslas yra sudaryti prielaidą prieš azijinę Rusiją bendroje Volgos-Archangelsko linijoje".

Tolesniuose nurodymuose apie operacijos vykdymą Hitleris išdėsto daugiau detalių. Rumunijai ir Suomijai tenka uždavinys saugoti pietinį ir šiaurinį sparnus bei parūpinti karo pagelbines jėgas. Suomijos uždavinys buvo itin svarbus: kelios suomių ir vokiečių armijos turi prasiveržti į Leningradą ir Ladogos ežero sritį, nukirsti Murmansko geležinkelį, užimti Petsamo nikelio kasyklų sritį ir užvaldyti neužšalantius uostus rusų Baltosios jūros pakrantėje. Kaip Hitleris prisipažino, šios operacijos pasisekimas labai daug priklausė nuo švedų leidimo pergabenti vokiečių kariuomenę iš Norvegijos, tačiau jis teisingai išpranašavo, kad švedija būsimi pasiruošus tai padaryti.

Pagrindinė operacijos erdvė, pareiškė Hitleris, būsimi padalinta pusiau Pripetės pelkėmis. Jos svoris bus šiaurinėje dalyje, kur metamos dvi pilnos armijų grupės. Viena jų turinti eiti per Pabaltijo val-

tybes link Leningrado, antroji — pietų kryptimi per Gudiją, o vėliau pasukti į šiaurę ir susijungti su pirmąja, siekiant apsupti Pabaltijy stovinčias rusų jėgas.

Maskva vis dėlto svarbi

Tik tada, kaip nurodė Hitleris, turis būti pradėtas Maskvos puolimas. Rusijos sostinė, kuri dar prieš porą savaičių Hitleriui atrodė "nesvarbi", dabar įgijo didesnės reikšmės. "Šio miesto paėmimas", rašė jis instrukcijoje, "reiškia lemiamą politinį ir ūkinį laimėjimą, be to, svarbaus geležinkelių mazgo iškritimą". Šalia to dar, Maskva esanti "svarbus ginklavimosi centras".

Trečioji armijų grupė turėjo pro pietinę Pripetės pelkių dalį veržtis į Ukrainą, Kijevo kryptimi; jos pagrindinis tikslas esąs "suvynioti" sovietų jėgas vakarinėje Dniepro pusėje ir jas ten sunaikinti. Toliau į pietus operaciją turėjo remti vokiečių-rumunų junginiai, žygiuodami Odesos kryptimi ir vėliau Juodosios jūros pakrante. Po to paimiti Doneco baseiną, kuriame buvo sukoncentruota 60% visos sovietinės pramonės.

Devynios slaptosio plano kopijos

Taip prieš pat 1940 metų Kalėdas buvo nuspręstas grandioziškas Hitlerio planas. Jis buvo taip gerai paruoštas, kad neatrodė reikšmės daryti bet kokių esminių pakeitimų. Slaptumo sumetimais buvo pagamintos tik devynios jo kopijos, kurių trys padalintos ginklų rūšių vadovybėms, o likusios saugomos vyriausiam ginkluotųjų pajėgų štabe. Net ginklų rūšių vyriausiems vadams apie jį tebuvo pasakyta, kad tai liečia "atsargumo priemones atvejui, jei Rusija pakeistų savo ligšiolinę laikyseną".

Ir Hitleris įsakė, kad paslaptin įvestinųjų karininkų skaičių "išlaikyti galimai mažesni... nes kyla pavojus, kad, išryškėjus mūsų pasiruošimams... gali iškilti didelė politinė ir karinė žala".

Taip buvo mesti burtai. Hitleris tuo metu, be abejo, dar negalėjo žinoti, kad 1940 metų gruodžio 18 dienos sprendimu jis užantspaudavo savo likimą. Palengvėjusia širdimi, kad pagaliau padarė sprendimą, jis išvyko į Atlanto pakrantę kartu su kareiviais ir laukais atšvesti Kalėdų ir — kiek galima — atsipalaiduoti.

Lietuvos Aero Klubo nariai, kurių nemažai dabar išsiblaškę tremtyje, 1937 metais išlydint Ameriką sklandytojus Pyragių ir Oškinį.

Lietuvis atstovauja N. Zelandijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

per metus mokinius gerai mokosi ir surenka 300 taškų, jam tie egzaminai užskaityti.

Palyginus su Nepriklausomos Lietuvos mokslo lygiu, N. Zelandijos universitetan įstojo mokslo lygis būtų šiek tiek mažesnis ta prasme, kad čia egzaminai reikalaujami iš mažesnio skaičiaus dalykų, bet matematika ir chemijos dalykai praeinami giliau.

Mokslas visiems privalomas iki 16 metų. Jis taip pat nemokamas. Tik katalikų gimnazijos nėra valstybės išlaikomos. Ten reikia mokėti.

Universitetą baigti N. Zelandijoje labai geros sąlygos. Jei studentas gerai mokosi, labai nesunku stipendiją gauti. Kurisas išeinamas per 4 - 5 metus. Universitetų yra keturi. Visi yra vienas nuo kito nepriklausomi. Be jų dar yra dvi žemės ūkio akademijos. Nėra tik vėterinarijos aukštosios mokyklos. Šios srities specialistai paruošiami Australijoje.

Mokslininkų sąlygos nėra labai lengvos, nes kraštas, gyventojų skaičium nedidelis. Pramonės dar nedaug, tai ir gamybių neperdaugiasia. Ir atlyginimai, palyginus, nėra aukšti. Daugumas išvyksta į Angliją studijų pagilinti ir nebesugrįžta. Australija taip pat labai vilioja. Universitetą baigęs ten

ti nuo minčių apie Rusiją. Atsipalaidavo, kiek galima, jo mintys ir nuo to, kaip švedų Karolis XII ir Napoleonas Bonapartė po gausybės garsių pergalių sulaukė katastrofos beribėse rusų stepėse. Tuo metu jis pasijuto esąs pats didžiausias karo vadas pasaulio istorijoje, ir ta manija, sužlugdžiusi visus užkariautojus, palaipsniui pradėjo žlugdyti ir jį.

(Pabaiga)
Vertė J. P. Palukaitis

gauna apie 3000 dolerių stipendiją toliau gilintis. O tai jaunas ir veržlus akademikus labai vilioja.

Tiesa, paskutiniu laiku akademinio išsilavinimo žmonėms atlyginimai labai pakilo, tai ir perspektyvos darosi geresnės. Išgyjama daugiau ir mokslo priemonių.

--Mums visiems įdomu, kaip sekasi į N. Zelandiją nuvykusiems lietuviams?

--Į N. Zelandiją nuvykome 1949 metais, iš viso 200 lietuvių. Visi turėjome pasirašę dviems metams darbo sutartis, tai vyriausybės buvom išskirstyti po visus N. Zelandijos kampus. Sutartis užbaigė visi kėlėsi į miestus. Į Aucklandą suvažiavo virš 20 šeimų, į Wellingtoną 12 šeimų, į Christchurch 5, Dunediną 10, O kitų, kaip ir mano šeima, dar vis tebegyvenam pavieniui.

N. Zelandijos lietuviai susiorganizavo labai vieningai. Dar laive būdami įsteigėm Lietuvių Sąjungos skyrių. Man teko apie 6 metus vadovauti. Rotatoriu spausdinom laikraštėlį "N. Zelandijos lietuvių", kurį ilgą laiką redagavo Vladė Butkienė.

Tas laikraštis buvo vienintelė galimybė su visais lietuviais susisiekti. Pradžioje jis labai daug padėjo visais rūpimais klausimais susižinoti. Mums, tą laikraštėlį leidžiant, vėliau talkino Martynas Pakalniškis. Gaila, bet laikraštėlis šiuo metu jau sustojęs. Žadam jo leidimą vėl perimti ir toliau leisti.

Lietuviai ideologiniu požiūriu nesusiskirstė. Greičiausia todėl, kad mūsų mažai ten yra. I-vykančius parengimus visilanko. Prieš dvejus metus turėjom suvažiavimą. Ruošiamės ir kitą sužausti. Gal šį kartą drauge su latviais ir estais, kurių N. Zelandijoje yra virš 800.

--Ar N. Zelandijoje iš ankščiau buvo kiek lietuvių ir ar po Antrojo pasaulinio karo ten nuvykę taip pat pakėlė sparnus į JAV vykti?

--N. Zelandijoje radome tik du lietuvius. Abu atvykę 1925 metais kaip jūrininkai. Abu yra vedę

zelandietes, bet su vėliau atvykusiais palaiko labai artimus santykius ir yra daug padėję Aucklande apsigyvenusiems lietuviams.

Kai vaikai pradėjo suaugti, atsirado nemažai tautinių problemų. Iki šiol tik viena lietuviška šeima tesukurta. Tai inž. Eug. Makauskas ir Algė Jančytė. O kitiems nesisekė, nors jaunų merginų ir vyrų yra. Daug kas apsidė zelandietes. Tiesa, ir taip apsidėję, santykių su lietuviams nenutraukia ir vaikus moko lietuviškai.

Jau 9 šeimos atvyko į JAV. Yra nemažai užsirašiusių pasekti šių pėdomis. Jie laukia eilės.

Didžiausia N. Zelandijos lietuvių gyvenimo spraga tai neturėjimas pastovių tarpusavių ryšių. Atstumai dideli, o lietuvių nedaug. Man teko daug pastangų padėti besirūpinant atsikviesti lietuvių kunigą. Gaila, bet iki šio laiko arkivyskupas tokiame sumanymui nepritarė. Buvo mus apkanęs iš JAV vyskupas V. Brizgys. Kiek sąlygos leido, jį labai gražiai priėmė. Buvo visiems didelė ne tik dvasinė, bet ir tautinė šventė. Pažadėjo ir kitą kartą atsilankyti. Lietuviai tikrai laukia.

Taip pat mus buvo aplankę ir kiti brangūs svečiai -- Juozas Bačiūnas su ponia. Gailėjomės, kad jie neturėjo laiko ir į kitas kolonijas užsukti, o pasitenkino tik Aucklandu. Vietos ir apylinkių lietuvių jiems suruošė vaišes, kurios visiems buvo didelė šventė. Tas Bačiūnų lankymasis visiems lietuviams paliko pačius geriausius įspūdžius.

(Pabaiga kitam numeryje)

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PProspect 8-1711
Rezidencijos RERepublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Telefonas:
Ofiso RERepublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAIŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kodėl nemokamas gydymas tik pensininkams?

Šiame krašte, kol visas socialinis draudimas pasiekia reikiamą lygį, dar nemažai bus priekaištų ir ginčų. Ginčysis respublikonai su demokratais dėl žalių šviesių socializmui atidarymo. Draudimo bendrovės įrodinė, kad tik pas juos apsidraudusieji daugiausia laimės. O gydytojų draugijų atstovai kalbės, kad geriausią medicininį patarimą sergantieji gaus laisvai rinkdamiesi gydytojus.

Ir ginčysis ilgai, nes šiame krašte tokia tvarka. Reikia daug ką įtilinti, reikia su kapitalą valdančiomis galvomis susitarti, reikia išgalvoti būdus, kad galėtų ir ateity, prie tų pačių pastangų, nemažiau uždirbti. O prie tokių aplinkybių socialinis draudimas tik labai lėtais žingsniais gerės, vis atsilikdamas nuo kitų kraštų pažangesnio draudimo.

Šiuo metu, kadangi tuo arkluku nemažai buvo bandoma pajoti ir prezidentiniuose rinkimuose, daug kalbama ir rašoma apie pensininkų nemokamą gydymą. O apie kitų nemokamą gydymą dar tylima. Atseit, tuo lyg ir duodama suprasti, kad reikalas tebėra nepribrendęs ar nepriblandintas.

Šiuo atveju įdomu, kodėl tesirūpinama tik pensininkams padėti. Tiesa, jie daugiau serga, kaip kitų grupių žmonės, bet jie tuo pačiu, jei tvarkingai gyvena ir nebuvo įvairių nelaimių persekiojami, turi ir sutaupų. Dažnas, šio gyvenimo kelionę baigęs, dar ir nemažas sumas palieka.

Atrodo, kad valstybei turėtų būti svarbiau ne kuria nors viena gyventojų grupę ypatingai susirūpinti, bet visais lygiai. Ir šiuo atveju surasti tokius sprendimus, kurie palaiptu visų gyventojų būtų vienodai jaučiami.

Man sakysim beveik labiau patiktų, kad nemokamą gydymą pirmoje eilėje gautų visi moksleiviai, kurie mokosi pradžios, vidurinės ir aukštosios mokyklose. Viena, kad tėvai, leisdami vaikus į mokyklą, juos išlaikydami ir už jų mokslą mokėdami, ir taip yra nelygiai traktuojami. Geroj aukštojo mokykloj mokyti vieną vaiką metams neužtenka \$2000.00. O ta suma tėvams net ir iš mokesčių neišskaitoma. O jei dar taip atsitinka, kad besimokydamas vaikas suserga, tada tėvai tikrai būna pastatomi į tikrai sunkią padėtį.

Moksleiviams ir studentams įvedus nemokamą gydymą, iš valstybės pusės būtų daugiau prisidedama, ir nesiskirstant kas kokią mokyklą lanko, patalkinama saugiau mokslą baigti. Tai, atrodo, valstybei daug nekaštuotų, bet ir nelaimę patekusiems, būtų rimta apsauga ne tik iš ligų išsikaupti, bet ir sveikiems užaugti.

Bet ir šios, sakyčiau labai svarbios žmonių grupės gydymo reikalus rūpestingiau tvarkant, reikėtų rimtai ruošti kelią ir visų gyventojų nemokamam gydymui, o nesitenkinti tik pensininkais, kaip dabar daroma. Bergždžias darbas klausytis draudimo bendrovių ar suinteresuotų gydytojų draugijų kalbų, kad taip padarius bus daug blogiau. O praktika mums ką kita sako. Sakysim, mūsų dauguma pažįsta Vokietiją. Ar ten bloga gydytojams ir nemokamą gydymą gaunantiems darbo žmonėms? Ar gydytojų profesija ten nors kiek negarbingesnė, negu šiame krašte? Priešingai, daktarui kiekvienas vokiečių aukščiau pakelia kepurę ir žemiau nusilenkia.

Šis kraštas dabartiniu materialiniu turtingumu varžovų beveik neturi. Tik reikia, kad ir žmonių socialiniu aprūpinimu, ypač ligai užklupus, jis nebūtų taip atsilikęs, kaip dabar yra. O yra tikrai nekaip, ir šiuo požiūriu iš Amerikos daug kas turi rimtą pagrindą kreivokai šaipytis.

B. G.

PEŠIOJA JAU IR SAVIEJI

Po prezidento J. F. Kennedžio atėjimo į pareigas buvo laukiama, kad laimėjus tokiu mažu balsų skirtumu, ji kietai pradės pešioti respublikonai. Bet man atrodo, kad respublikonai opozicijos nedarą dėl opozicijos. Tai vienas tai kitas pasisako, bet tik labai svarbiais klausimais. O pats buvęs prezidentas D. Eisenhoweris net į pasitarimus daugiau kviečiamas, negu buvęs demokratų prezidentas H. Trumanas.

Pastaruoju laiku prieš J. F. Kennedy pradėjo smarkiau šiauštis, pačių demokratų liberali-

kiausias sparnas, kurių tarpe, reikia manyti yra ir su tokiais akimais, pro kuriuos Kremlius mūrai matyti labai šviesiomis spalvomis.

Tie kraštutiniai liberalai jau pradeda prezidentą J. F. Kennedį pešioti aiškindami, kad jis savo duotų pažadų nevykdo, o jo politika esanti tokia, tarsi trečiam terminui būtų išrinktas tas pats prezidentas D. Eisenhoweris.

Man atrodo, kad prezidentas J. F. Kennedy labai rūpestingas ir nori daug kur išvystyti

Vasario 16 Gimnazijos choras, vadovaujamas Kazio Motgabio, dažnai pasirodo lietuvių parengimuose Vokietijoje.

TAUTA IR TAUTINĖ IŠTIKIMYBĖ (2)

Dr. Juozo Girniaus naujas veikalas

ST. SANTVARAS

Tautinė lietuvių išeivių santalka -- Pasaulio Lietuvių Bendruomenė -- Dr. J. Girnius skiria gana plačią savo knygos dalį ir taip kalba: "LB idėjinis pagrindas yra daugiau negu lietuviškoji kilmė. Tai valia likti lietuvių tautoje, ir būtent ne tik patiems, bet ir jaunąsias kartas išauklėti savo tautai, LB įkurta kovai su nutautimu, kovai visam laikui, o ne tik laikiniam susitelkimui "savo tarpe". Ši ryžtis teikia LB idėjai didybę.

Kiekviena idėja jungia, tik išskirdama tai, kas jai priešinga. Kreipdamasi į visus lietuvius LB neišskiria žmonių: ji apeliuoja į kiekvieną lietuvių, kokių pažiūrų, religijos, socialinės padėties etc. jis bebūtų. Bet LB išskiria visa tai, kas nesuderinama su tautine ištikimybe Lietuvai, būtent -- nutautiman vedančią oportunistinę menkystę, egoistinį materializmą, tingų abejingumą. LB idėja -- ištikimybė Lietuvai, paremta tautiniu idealizmu, pasiaukojimo dvasia, nepavargstančia ryžtimi. "Ir kiek toliau priduria: "Kaip priklausyti LB yra kiekvieno tautinė pareiga, taip likti šalia LB yra tautinis nusikaltimas. Kas atsisako savo naštos, tas dvigubina kito našta. Vieno šykštumas bendram reikalui liečia visus. Vieno abejingumas silpnina visų tautinę kovą. Vieno nutautimas laužia visų frontą. Todėl niekas neturi teisės be kaltės ir be gėdos būti "paliktas sau pačiam". Kas "privačiai" užsidaro, tas užsidaro ne su gryna sąžine, o su savo kalte tautai.

Trečiojo savo knygos daly Tautinės ištikimybės pagrindai, kalbėdamas apie ryšį su tauta, Dr. J. Girnius rašo: "Mūsų, pavergtosios tautos vaikų, kelias: ne su okupantu koegzistuoti, o savo tautai egzistuoti. Kaip mes esame reikalingi tautos, taip tauta yra reikalinga mūsų. Ne tauta, o tik okupantas išeivius skelbia tautai nereikalinga atplaiša. Motina neišsižada savo vaikų, išklydusių iš gimtųjų namų; tauta neišsižada savo išeivių, dėl vieno ar kito priežasčių palikusių tėvų kraštą. Esame tautai reikalingi viskuo, ką galime jai duoti.

Daugusia turime ką duoti kaip tik tose srityse, kuriose okupant

šiam kraštui sveiką veržlumą, bet tie jo padėjėjai, tai jau man nelabai patinka kombinatoriai. Ir, kaip atrodo, jie patys pirmieji, jei ir netiesioginiai, tai per savo draugus ir pradeda tą pešiojimą.

B. NORBALIS, Wintex

tas vykdo tautos nuodijimą, siekdamas jos dvasinio pavergimo. Tai visos tos sritys, kuriose žmogus kreipiasi nebe į šalia jo esančią tikrovę (augalus, ežerus, piliakalnių, statinius), o išreiškia save patį ir savo idealus: poezija ir grožinė proza, filosofija, sociologija ir kiti visuomeniniai mokslai. Visos šios sritys krašte pajungtos okupanto propagandai ir ištisai užnuodytos.

Kol kada galės tautą pasiekti visa, ką jai sukūrėme ar sukursime, dabar pat esame jai reikalingi laisvės kovoje. Tai būtis ar žūties kova raidinė šių žodžių prasme, nes kova vyksta ne tik dėl nepriklausomos valstybės, bet ir dėl pačios tautinės gyvybės. Sužlugdęs valstybę, priešas siekia sunaikinti ir pačią tautą, žinodamas, jog kol tauta bus gyva, ji visada ilgės laisvės. Pragaištinga būtų "būties ar žūties" žodžius laikyti patetiška hiperbole ir guostis, kad tautos ištveria vergijoj amžius."

Aptardamas vienybę savo tarpe, Dr. J. Girnius rašo: "Tautinis broliškumas -- vienybės pagrindas. Tautinės vienybės reikalas yra aiškus. Jis svarbus krašte, bet dar svarbesnis išeivijoje, kur dėl mažo skaičiaus viasada yra daugiau uždavinių negu pajėgų. Pozityviai tai liudija nuostabūs tautinio atsparumo pavyzdys -- žydų tauta, išlaikiusi per ilgus amžius savo tautinę gyvybę visų pirma dėl savo sugebėjimo išlikti vieningai. Negatyviai tai liudija įprastinis išeivių likimas: nesant formaliai jungiančio autoriteto, išsiskaldoma į grupių grupes ir rejamasi tol, kol visus suvienija tik bendras nutautimas.

Tautinė vienybė remiasi tautinio broliškumo jausmu ir sąmone. Visi esame tarp savęs broliai, nes kiekviename mūsų yra įsikūnijusi Lietuva. Lietuva -- tai mes visi. Kiekvienas lietuvis savotiškai atstovauja pačiai Lietuvai. Ir todėl mylėti Lietuvą -- tai mylėti lietuvių, visus ir kiekvieną. Lietuvos meilė neatskiriamą nuo lietuvių meilės. Patriotizmas mus visus įpareigoja broliškai tarpusavio meilei. Kas sakytusi mylės Lietuvą, bet stokitų savo tautiečių meilės, tasai pats liudytojas jo patriotizmo tesant tuščią deklamaciją". Baigdamas tą poskyrį, Dr. J. Girnius sako: "Tėra dvi realios "partijos": kurie priešinamės likimui, tikėdami lietuvių, ir kurie koegzistuoja su likimu, leisdamiesi nutautimo lemčiai. Ne tarp savęs tenka varžytis, o už visų laimėjimą kovai už laisvą Lietuvą krašte ir gyvą lietuvių išeivijoje."

Rašydamas apie gyvą tautinę kultūrą, Dr. J. Girnius sako: "Kas negyvena lietuvių, tam ji savaime darosi atliekama ir iškeičiama. Šituo būdu ir vyksta nutautimas: kai nieko nebeieškia tautinė kultūra, tai nieko nebereikia ir pati tautybė.

Gyventi lietuviu -- tai gyventi visais lietuviškosios kultūros

laimėjimais. Nuo bolševizmo tironijos tremtin išvyko didžioji dalis mūsų rašytojų, dailininkų muzikų, o taip pat pagrindiniai lituanistai ir kiti dvasinių mokslų atstovai, taigi, svarbiausi tautinės kultūros ugdytojai -- kūrėjai. To neturime užmiršti, bet sieksimės, jog tik išeiviai tėsame. Savo tarpe turimų kūrėjų skaičiumi esame daugiau atsakingi, negu paprasti išeiviai. Nestokojame kūrėjų, bet šie stokoja sąlygų. Kritika sąlygomis nieko nepateisina, bet gyvenime jos daug lemia. Nors kūrybinis talentas suteikiamas lyg malonė, bet šiai "malonei" pateisinti reikia kieto darbo ir tuo pačiu pakankamo laiko. Tai atsako klausimą kodėl, turėdami tiek istorikų, literatų, kalbininkų ir kitų kūrybinių pajėgų, vis dėlto per 15 metų sulaukėme tiek mažai. Tik dailiosios literatūros knyga per vargus mušasi viešumon, o mokslinės ar apskritai intelektualinio pobūdžio knygos beveik neturime.

Kultūrinė kūryba neįmanoma ne tik be kūrėjų, bet ir be visų tų, kurie jos laukia ir ją priima. Nors kūrybos "reikalingumo" negalima matuoti tik šios dienos pareikalavimu, vis tiek negali būti kuriama, "amžiams". Kiekvienam kūrėjui reikia jį vertinančios visuomenės. Primityvus lygio bendruomenė iškilus kūrėjams negali pasireikšti būdamas "nereikalingas", jis turi arba pats žūti, arba šią bendruomenę palikti. Juo vienašališkas tamsėjama. O juo plačiau iš šviesuomenės žengiamo į tamsuomenę, juo sunkiau viešumą išvysti viskam, ko vis mažiau belaukiama. Šis užburtas ratas skurdina mūsų kultūrinę dirvą ir gilina atsiveriančią prarają tarp kūrėjo ir tamsėjančios visuomenės. Juo visuomenė konservatyvėja bei primityvėja, juo kūrėjas iš vado darosi sukilėlis. Tai mums ir būdinga šiuo metu.

Tautiniam jaunųjų kartų auklėjimui Dr. J. Girnius, savo knygoje skiria 21 puslapį, o čia teduosim tik porą ištraukėlių: "Tokia lietuvių, kuri tesirėi-

kia namuose tėvų kalbos vartojimu, negali būti atspari: ji išblėsta su tėvų mirtimi. Auklėdžiai tai matome senoj išeivių kartoj, kur ir lietuviškai išmokyti bei lietuviškas šeimas sukūrusieji nebesirūpina savo vaikų lietuviškai auklėti.

Lietuvių yra daugiau negu tik lietuvių kalba. Todėl nepasitenkinant tik kalba, reikia savo vaikus į lietuvių įugdyti visu plociu ir gyliu, kad ji taptų jiems patiemis brangi, o ne tik dėl tėvų "iš pareigos" gerbiama. Kaip anksčiau pastebėjome, be kalbos, lygiai svarbu jaunąją kartą įugdyti į tautinį charakterį, tautos istoriją ir kultūrinius jos laimėjimus.

Istorinė sąmonė teikia pagrindą tautinei sąmonei. Tik kas žino, iš ko jis kilo, drauge žino, kas jis yra. Išblėsinči jaunosios kartos istorinė sąmonė yra lygu jas išrauti iš savo tautos. Suprantama, kodėl krašte pavergtas visu uolumu stengiasi iš vienos pusės tautos istoriją paversti tik klasių kovos istorija, iš antros pusės -- ją falsifikuoti lietuvių slavams giminiškumo bei lietuvių ir rusų istorinio bičiuliškumo teorijomis. Lygiai savo akimis čia matome, kaip lietuvių bė nieko nebereikia tam jaunimui, kuris buvo tėvų paliktas be lituanistinės mokyklos ar jį tik prisistumdė metus kitus. Nežinodami savo istorinės kilmės, jie nebesuvokia nė savęs. Be istorinės sąmonės nebėra pagrindo nei tautinei ištikimybei. Kas nuosirdžiai įsiviešavo į mūsų tautos istorinį kelią, tas negalės ramia sąžine likti abejingas, vėl tautai atsistojus prieš būties ar žūties klausimą, kur jis bebūtų -- savaime krašte ar svetur."

Paskutinėje savo knygos dalyje -- Rezistencinis tikėjimas -- tautinės ištikimybės siela, Dr. J. Girnius daro lyg ir santrauką viso to, kas buvo anksčiau pasakyta. Ir tame skyriuje rašime apstą gyvybę alsuojančių minčių: "Kova už tautinę sąvoką gyvybę svetimoje aplinkumoje atskiram asmeniui iš esmės yra kova už savo dvasinę laisvę. Ne laisvi gimstame, tik galime laisvi tapti: kiekvienas savo dvasine laisvę turi pats išsikovoti, tapdamas pačiu savimi, ne "kitų" atspindžiu. Todėl ir politiškai laisvose šalyse laisvi tėra tie, kurie pajėgia išsikovoti nepriklausomybę nuo aplinkos. Niekas nereikia pasikėti aplinkoj, pati aplinka savaime pavergia. Bet išsaugoti laisvę aplinkos atžvilgiu reikia sąmoningos ir kietos kovos visą laiką. Todėl dauguma netrunka nutauti, o dėl tautinės gyvybės kovoti lieka tik mažuma. Visur žmogiškoji didybė yra reta, nes ji iškovojama tik pasiaukojimo idealizmu. O menkystė visur klaidi, nes ji nieko nereikalauja -- nei kovos, nei aukos. Dauguma visada renkasi menkystę, viliojančią savo lengvu keliu. Tik mažuma nesibaimina sunkaus kelio į visą, kas didu. Mažumoj slypi ir mūsų viltis."

Savo knygą Dr. J. Girnius baigia asmeninio tikėjimo išreiškimu, kuris nesunkiai gali tilpti kiekvieno lietuvių širdy: "Tikiu Lietuvos istorinį amžinumą, nors miršta ir tautos. Jai miršta tauta -- tik miršta visam laikui. Todėl tikėti Lietuvos istorinį amžinumą reiškia visomis pajėgomis kovoti, kad piktas likimas jos neišstiktų. Tai visomis pastangomis rūpintis, kad nemirtume lietuvai, kur bebūtume atsidūrę.

(Nukelta į 4 psl.)

Ilgametis Medellino (Kolumbijoj) lietuvių kolonijos valdybos narys ir dabartinis išdininkas S. Tamulis su Kolumbijos industrijos technikiniais šulais inž. Dyrkriu ir inž. J. Kalėda.

Just Tell Your Banker, Your Lawyer or Your Broker...

Tell him you want Louisville Title Insurance Company to insure the title to your real estate... and you'll enjoy the most comfortable feeling you've ever had, about owning anything.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

One Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., R. E. Phone MA 1-2975

SOCIALINIS DRAUDIMAS

J. ŠOLIŪNAS

NEMOKAMO GYDymo PROJEKTAS

Aną kartą pradėjome kalbą apie nemokamo gydymo reikalingumą šitame krašte. Paminėjome, kad ir mums būtina su šia problema susipažinti, nes ji vis daugiau ir dažniau yra diskutuojama. Toliau užsiminėme apie priežastis, kurios spartina nemokamo gydymo įvedimą ir pasakėme savo nuomonę. Kas turėtų imtis atsakomybės tokio gydymo administravimą.

Šiandien, bent trumpai norėtusi skaitytojus supažindinti su projektu, dėl kurio jau prasidėjo kova. Jinau tęsiasi ir apie tą projektą, neabejojau, dar labai dažnai girdėsime.

Kodėl gi būtina pirmiausiai susipažinti su pačiu projektu? Nagi todėl, kad ir mums neatitiktų tai, kas neseniai nutiko vienam nemokamo gydymo priešininkui Washingtone. Kai aš anas žmogus, kalbėjęs viename posėdyje prieš nemokamo gydymo įvedimą, buvo paklaustas, ar jis iš viso yra skaitęs tą projektą, tai turėjo prisipažinti (faktinai tai buvo sugautas kalboje, nes nušnekėjo į lankas), jog jis neturėjo progos net to projekto pamatyti. Kad ir mums taip nenutiktų, nors trumpai žvilgtelėkime, ką šio krašto vyriausybė sūdo. Juk visai nesvarbu: norime ar nenorime to nemokamo gydymo. Draugą ir priešą reikia pažinti.

ATSTOVO CECIL R. KING PROJEKTAS

Tokia jau yra šio krašto įstatymo leidimo tvarka, kad kiekvienas svarbesnis įstatymo pakaitimas, turi ne tik numerinį vardą, bet labai dažnai ir to atstovo vardą, kuris tą projektą pasiūlo. Taip prieš kiek laiko

buvo garsusis atstovo Forando projektas. Tačiau aną projektą numarinus, dabar turime labai panašų Cecil R. King nemokamo gydymo projektą. Jis taip pat yra žinomas dar ir kaip H.R. 4222 Bill. Neužmirškime, nes jeigu kada laiška rašytume kam nors iš Washington, tai būtinai turime atsiminti to projekto vardą.

SVARBESNIEJI PROJEKTO PUNKTAI:

1. Numatytasis projektas suteiktų teisę nemokamą gydymą visiems žmonėms virš 65 m. amžiaus, turintiems teisę gauti socialinio draudimo pensiją. Vadinasi, asmenys, negalintys socialinio draudimo pensijų, nemokamu gydymu pasinaudoti negalėtų. Tokių būtų apie 5%.

2. Turintiesiems teisę nemokamą gydymą socialinis draudimas apmokėtų gydymo išlaidas, ligoninėje, įskaitant ligoninės patarnavimą (mokestis už kambarį, maistą, vaistus bei kitus reikmenis ir medicininę apžiūrą, tipinę kiekvienai ligoninei).

3. Apmokamos išlaidos už gydymą namuose, jei toks gydymas yra būtinas. Čia būtų apmokėta išlaidos už daktaro, galtingosios sesers ar slaugės patarnavimus medicininius įrankius (ne vaistus).

4. Apmokamos išlaidos už slaugymo namų (nursing - home) naudojimąsi. Šituo atveju būtų apmokama visos slaugymo namų patarnavimas, vaistai bei mediciniškų įrankių naudojimo išlaidos.

5. Tyrimų išlaidos, kurios atsirado nesant pensininkui ligoninėje, tačiau tie tyrimai buvo padaryti su ligoninės žinia.

Žinoma, labai svarbu atsiminti, kad nemokamo gydymo laikas yra apibrėžtas. Pagal numatytąjį projektą, kiekvienam

kvalifikuotam ligoniui būtų apmokamos gydymosi išlaidos ned daugiau kaip už 90 dienų ligoninėje ir ne daugiau kaip už 180 dienų slaugymo namuose. Tačiau, jeigu būtų reikalinga, kad ligonis turėtų praleisti virš 90 dienų lovoje ir sekančios dienos (po 90 dienų laiko ligoninėje) būtų praleidžiamos slaugymo namuose, tai šioji kombinacija negali būti ilgesnė, kaip 150 dienų.

Pastebėtina, kad išnaudojus tokį nemokamo gydymo laikotarpį yra būtina, kad po to praėtų vėl bent 90 dienų, kad pensininkas vėl galėtų kvalifikuotis naujam nemokamo gydymo laikotarpui.

Jeigu pensininkas sirgtų namuose, tai jam būtų padengtos išlaidos už 240 vizitų (šitie vizitai gali būti: slaugių, terapistų arba kitų specialistų).

Turiu paminėti ir tai, kad projekte numatyta ir tam tikros "pirmosios išlaidos", kurias turėtų apsimokėti pats pensininkas.

Kas yra tos "pirmosios išlaidos"? Pirmiausia, pensininkui tektų apsimokėti po 10,00 dol. 1 dieną už pirmąsias 9 die-

nas ligoninėje (reiškia kainuotų \$90). Minimalinis apsimokėjimas už vieną gydymosi laikotarpį yra numatyta \$20. Taip pat pensininkas turėtų užsimokėti minimalinę kainą -- 20,00 dol. ir už tyrimus.

Štai pagrindiniai nemokamo gydymo projekto bruožai.

Geras ar blogas šis projektas? Pakankamai padengias gydymo išlaidas ar tik juokas iš ligonio? Štai klausimai, kuriuos norima atsakyti.

Prieš atsakant į tuos klausimus, mes labai atsargiai apgalvokime mūsų argumentus, kuriuos naudosisme ir gindami ir pildami numatytąjį projektą. Žinai, kai kuriems, kurie yra naujokai arba bent susipažinę su europietiškojo mąsto nemokamų gydymų planais, šitas projektas atrodys tik pajauka iš nelaimingojo. Tačiau tie, kurie nėra ragavę nemokamo gydymo iš viso, šitas projektas galbūt atrodys net per radikalus ir vedąs į socializmą.

Kur daugiau tiesos? -- bandysime paanalizuoti sekančią kartą.

KAD ŽINOTŲ - PERBĖGTŲ VISI

Rytų Vokietijos pasienio sargybinių pasakoja apie savo pabėgimą

Daugiau, kaip 300 Rytų Vokietijos armijos karių pabėgo į Vakarų Berlyną nuo tada, kai komunistai Berlyną perdalino "gėdos sieną". Daugumas jų bėgo pavieniui. Atskirais atvejais -- po du, o vieną kartą net keturi pasienio sargybiniai perbėgo kartu.

Masinis pasienio sargybinių iš sovietų okupacinės zonos yra sunkus, nes Ulbrichto režimas stengiasi maišyti pavadinimus, kad jie, ilgai pabuvę kartu, nesusidraugautų. Be to, standartinis šnipų naudojimas kariniuose daliniuose didina savitarpinį nepasitikėjimą. Todėl nenuostabu,

kad du pabėgėliai iš Rytų Vokietijos armijos gali susitikti Vakarų Berlyno pabėgėlių stovykloje ir vienas kito nepažinti, nors abu kartu yra patruliavę arba tą pačią savaitę pralindę pro tą pačią skylių į Vakarų.

Komunistų šnipai kartais bando Rytų Vokietijos pasienio sargybinių lojalumą, vaizduodami norinčius pabėgti į Vakarų. Kiekvienas sargybinis, kuris nareštuoja tų netikrų "pabėgėlių", tuoj pat suimamas ir atiduodamas slaptosios policijos "globai". Bet vis dėlto dar yra daug pasienio sargybinių, kurie linkę rizikuoti -- pagelbėti pabėgėliams. Štai istorija vieno jauno sargybinio, kuris nusipelno pagarbos:

Mes buvome paskirti patruliuoti rajone, kur sieną sudaro upė. Vieną naktį, eidamas pakrante, aš pamatiau dvi figūras. Tai buvo beveik tos pačioje vietoje, kur aš vieną valtį palikau neprisikintą, žinodamas, kad rytoj visos valtyys bus išvežtos. Man stebint, moteris atsargiai lindo pro spygliuotą vielų tvoros apacią, vyras jai pagelbėjo. Būčiau pagelbėjęs ir aš, bet buvau nevienas. Šalia manęs stovėjo neseniai priskirtas palydovas. Jau nebe pirmą kartą aš ir man priskirti kiti palydovai esame matę žmones pabėgant arba bandant pabėgti. Mes nusigėždavome ir stengdavomės vienas kitam parodyti, kad nieko nepastebėjome.

Tai kas atsitiko vėliau, galbūt niekada nebūtų įvykę, jei savo palydovą būčiau geriau pažinęs. Jis sušuko: "Stok, nejudėk iš vietos!" Mes nubėgome prie žmonių ir pašvietėme į jų veidus. Tai buvo vyras ir žmona. Moteris maldavo: "Praleiskite mus. Mūsų vaikai anojė pusėje, Pasigailėkite!"

"Rankas užpakalin ir nejudėti!" sušukau aš. Vyras, dengdamas žmoną, išėjo priekiu. "Atsiskirti per tris metrus! Mes

Dr. Gaurišas su žmona, neseniai grįžusia iš Vokietijos, daug prisideda prie lietuviškos veiklos Medeline lietuvių kolonijoje, praveddamas parengimus ir skaitydamas savo poeziją.

šausime, jei bandysite bėgti!" Aš nukreipiau į juos savo automatinį šautuvą, kai mano palydovas juos krėtė. Po viršutinių drabužių jie turėjo maudymosi kostiumus. Aš ilgai skaičiau jų dokumentus. Tenorėjau, kad tuo metu čia būtų daugiau norinčių pabėgti -- vertesnė rizika. Aš buvau nusprendęs veikti.

"Aš esu karo invalidas, 80% nedarbingas," kalbėjo vyras. "Aš nesu čia reikalingas, visus vertingus daiktus mes palikome!"

"Pranešk į kuopą," pasakiau savo palydovui. Kai jis nubėgo, aš pasakiau: "Greit paskui mane, valtis neprakinta!" ir praskiriau spygliuotą vielą. Iš karto jie nenorėjo tikėti, bet suvokė, kad mano palydovas gali grįžti kiekvieną minutę, pralindo užtvartą.

Atsargiai nuleidau valtį į vandenį. Paskui išgirdau balsus vakariniam krante. Perplaukęs upės vidurį teoretiškai turėjau jaustis saugus, bet gerai žinojau: komunistų kulipkos yra ne kartą pasiekusios vakarinį krantą. Tik tenai atsikvėpėme.

Moteris negalėjo paleisti mano rankos -- ji nežinojo, kaip atsidėkoti. "Dar trys atbėgo," girdėjau kalbant. Kažkas man į ranką įspaudė penkis markes: "Pirma išgerk, o paskui nueik į valdžios įstaigas."

Blogai, pagalvojau, kad kiti sargybiniai negali to matyti. Jiems yra įkalta klaidingas Vakarų supratimas. Daugelis jų galvoja, kad jie bus priversti tarnauti NATO armijose, kai pabėgs į Vakarų. Kad jie žinotų, kaip iš tikrųjų čia yra -- perbėgtų beveik visi.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

PADĖKIT REPREZENTUOTI TĖVYNĘ!

Šiais metais LSB Jamboree's Fondo Skyriaus piniginis vajušas jau prasidėjo, JF Skyriaus tikslas suteikti kuo daugiau liaudies išlaidų lietuvių skautų reprezentacijai kitų tautų skautų tarpe. Mūsų pareiga didelė, mes reprezentuojame ne tik lietuvių skautus, bet ir mūsų brolius, palikusius Tėvynę, kurie to atlikti šiuo metu negali. Šiam darbiui esame įpareigoti tų brolių, kurie jau paguldė savo galvas už Tėvynę. Jie yra mūsų geriausias pavyzdys jų atiduotos aukos Tėvynei ir jų mes užmiršti negalime.

Šios vasaros metu keli skautai akademikai iš Vokietijos, JF Skyriaus lėšomis buvo pasiūti į Witan, Gilwell Parke, Londone į pasaulio akademikų skautų sąskrydį ir ten atstovavo lietuvių skautus. Į Tarptautinio Skautų Biuro Konferenciją Lisabonoje, JF Skyriaus lėšomis, taip pat buvo pasiūstas vienas skautininkas iš Vokietijos, kuris ten vietoje galėjo atlikti įvairius žygius ir pasitarnauti lietuvių skautų labui. Taip pat ir Anglijoje esantieji lietuvių skautai buvo paremti jiems atliekant reprezentacinius lietuvių skautų žygius anglų skautų tarpe. LSB Tarptautinio Skyriaus konferencijų, memorandumų kitų tautų skautų vadovyboms, ir kiti veiksmai, taip pat pareikalavo nemažai lėšų.

Jamboree's Fondo ištekliai jau labai sumažėjo ir mes stengiamės kiek galima daugiau suteikti lėšų, kurios galėtų būti panaudotos lietuvių skautų ir Lietuvos vardo kelimui ir kovai už jos interesus. Nors ir mažiausi žygiai reikalauja lėšų ir todėl kreipiuos į Jus, mieli broliai, sesės, vadovai, tėveliai ir bičiuliai, prašydamas Jūsų finansinės paramos, kad galėtume tinkamiau išnaudoti, ir kur tikada galima kelti, daromas skurdiškas netiklų mūsų lietuviams skautams, bet ir mūsų Tėvynei.

Greitu laiku Jus aplankys, jeigu dar neaplanke JF Skyriaus įgaliotiniai ar skautų vadovai su aukų lapais, prašydami pagelbėti JF. Taip pat kai kuriuos Jūsų pasiekus individualūs laišukai iš JF Skyriaus. Visų labai prašau neatsisakyti ir savo auka prisidėti prie šios kovos, kurią veda skautai, kovodami už lietuvišką skautiją ir mūsų Tėvynę.

Visiems aukotojams JF Skyriaus vardu nuoširdžiai dėkoju.

PETRAS MOLIS,
JFS Vedėjas

Kas Dirvos neskaito
-- daug nustoja!

Tauta ir ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Tikiu lietuviškosios dvasios kūrybinį nemirtingumą, nors miršta ir kultūros. Tikėti lietuviškos dvasios kūrybinį nemirtingumą -- tai kiekvienam pagal savo pajėgas išpareigoti lietuviškosios kultūros ugdymui.

Tikiu lietuviškosios išsivijios pašaukimą iš naujo įžiebtį pasaulyje drąsą kovai už laisvę, nors paprastai išsivijios išsivijios, sutirpdami be ženklo. Niekto neturės apreiškinti paprastas įsikūrimas, užmiršus, kas buvo brangu, ir tuo būdu patiems save išdavus. Turės ką apreiškinti tik ta mažuma, kurioj tremtis išliko gyva kančia, nes tik joje žėrės naujo žmogaus ir naujų laikų ilgesys. Tikime šia mažuma kuri drįsta tikėti priešais tikrovės nevilgtį, ne supdamas į iliuzijas, o ištikima žmogiškosios didybės idealui.

Tai tiek ši kartą Dr. J. Girniaus Tautos ir tautinės ištikimybės tekstinių paveikslų. Aišku, nors ji to verta, aš negalėjau čia visos knygos pacituoti. Taip pat visiems turėtų būti aišku, kad veikalo ištraukas parinko vienas žmogus, tad jos yra neišvengiamai subjektyvios. Kitas, be abejonės, padarytų kitokią tekstų atranką. Mano pareiga buvo tik parodyti, kokių filosofinių įžvalgumu ir gilumu ir kokia jautria patrioto širdim Dr. J. Girnius kalba apie tautą ir tautinę ištikimybę. Drįstu tikėti, kad ir šioms lietuviškos knygos neskaitymo dienom Dr. J. Girniaus veiklas itin pravertus akis lietuviams tėvams, kurie gimdo, augina ir moksliuosna leidžia savo vaikus, o taip pat dabarties ir ateities lietuviškajam jaunimui, savo tarpe susilaukiančiam vis daugiau ir daugiau tautiškų svečių, kurie jau nepajėgia savęs atrasti savo senoj ir garbingoj tautoj.

Juodoje dabarties naktįje Dr. J. Girniaus Tauta ir tautinė ištikimybė yra, tartum žvaigždė, kuri rodo kelią audringose dienų sąvartose išlikimo išeikantiems žmonėms, dar nepamiršusiems kad jie yra lietuviai.

Juozas Girnius: Tauta ir tautinė ištikimybė išleido į Laisvę Fondas Lietuviškai Kultūrai Ugdyti. Leidinys Nr. 2, 1961 m. Aplankas dail. Sigitu Ramanausko. Kaina nepažymėta.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKIA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti prancūzų likerai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKSIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESŲS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWainig 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Dirvos metiniam spaudos baliui-koncertui surengti labai daug talkino eilė nuolatinių talkininkų ir rėmėjų. Didelę padėką, už tą nuosirdžią talką, reiškiamo poniams: Apanienei, Beparaitienei, Butkienei, Dulebienei, Gaidžiūnienei, Gaižutienei, Ignienei, Jokubaitienei, Jasukynienei, Jonaitienei, Juodėnienei, Karosienei, Karpinei, Lazdinienai, Malcaneienei, Orintienei, Pročkienai, Rastėnienei, Raulinaitienei, Rinčienai, Rukšėnienei, Sandargienei, Smetonienai, Snarskėnienei, Steponienai ir Žemaitienai.

Labai ačiū skautėms, skautams ir bufeto bei sa-

lės tvarkytojams: Vl. Blinstrubui, V. Benokraičiui, P. Bartkui, S. Jurgaičiui, V. Kizlaičiui, G. Mekešai, I. Musteikiui, P. Maineliui, S. Lukoševičiui, V. Stuogiui, L. Baniui, J. Pračkiui ir kitiems.

Tik didelė talka įmanoma ir didesnius parengimus surengti.

• Ramovėnai yra nutarę Lietuvos kariuomenės šventę minėti lapkričio 25 d., šeštadienį, šv. Jurgio liet. parapijos salėje. Bus iškilminga ir meninė dalis. Į minėjimą kviečiami ramovėnai ir visa Clevelando lietuvių visuomenė.

Lapkričio 26 d., 10:30 šv. Jurgio liet. parap. bažnyčioje bus pamaldos už mirusius karius ir partizanus.

• Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius yra pakvietęs Detroito Dra-

mos Sambūrį suvaidinti "Karolio tetą". Vaidinimas įvyks lapkričio 11 d., Lietuvių salėje.

SKAUTININKŲ SUSIARTINIMO ŠVENTĖ

Skautiškoji dvasia, lyg amžinoji ugnis, kartą metusi kibirkštį taurion širdyn niekuomet nebeužges, niekados nepasiduos užgesinama. O kas begali būti brangiau, kaip prigėsusios kibirkšties naujas, gaivus, šviesus ir šiltas įsiliepsnojimas ir įsijungimas ton amžinon idėja ir didžia dvasia degančion ugnin?

Clevelando skautės, aplankytos Vyr. sktnk. O. Zailskienės, turėjo dvi šventiškas, iškilmingas ir prasmingas dienas savo šeimoje: šeštadienį, 14 d. skautininkų sueigoje ir tunto sueigoje -- sekmadienį, 15 d.

Po ilgesnio laiko skautininkų sueigon susirinko didelis skaičius vyresniųjų ir jaunesniųjų skautininkų. Dalis jų skautininkų sueigoje po ilgesnio metų skaičiaus susitiko pirmą kartą. Malonu buvo stebėti jaunesniausias atydziai dalyvaujančias šioje šventės sueigoje, ir seserišku smalsumu stebintis vyresniausias dideliu nuosirdumu vėl įsijungusias vis didėjančion skautiškon šeimon. Vyr. sktnk. O. Zailskienės žodis šia šilta susiartinimo proga talpino įvairiausius jausmus: sveikinimus, džiaugsmą, seseriška darnumą, šilumą ir meilę, kuria ir per kurią tiek daug galima siekti, nuveikti ir laimėti. Jos pavaduotoja Vyr. sktnk. Kodatienė savo kalba dar kartą užtikrino visas susirinkusias tikru nuosirdumu grįstą skautiškąjį kelią nuo paskirosios skautės ligiausiosios Seserijos Vadijos. Vyr. sktnk. L. Jonaitienė kukliais žodžiais apkeldaudama metus, di-

REIKALINGI DU VYRAI kalbantys angliškai. Pilnam ar laisvalaikio darbui. Automobilis nebūtinai reikalingas. Asmeniškai atsilankyti: 2419 St. Clair Avenue, nuo 9 iki 12 pietų. (123)

2-jų šeimų namas

Į pietus nuo Euclid Ave. Colonial Hts. (Lampson Rd.). Po 5 kambarius kiekvienam bute ir 3 kambariai ant 3-čio aukšto. Nauji gazo pečiai, 2 automobilių garažas. Namas visai gerame stovyje. Prašo \$23,500.

J. ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
MU 1-6100 — Office;
KE 1-4080 — Home

Parengimu kalendorius

SPALIO 28 d. D. Stankaitytės ir Aloizo Barono koncertas - vakaras, rengiamas L. F. Bičiulių Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 4 D. SLA 14 Koo-pos gyvavimo 60 metų sukaktuvių minėjimas.

LAPKRIČIO 18 D. Neo Lithuania metinė šventė Continental Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 25 D. L.V.S. Ramovės rengiamas kariuomenės šventės minėjimas.

GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas, Naujos parapijos salėje. Rengia L. B. abi apylinkės.

SAUSIO 7 D., 1962 Šv. Kazimiero Lit. mok. eglutė Naujojo Parapijoje.

1962 M. SAUSIO 20 D. Clevelando Vyrų Okteto koncertas -- balius Naujosios parapijos salėje.

1962 m. VASARIO 3 D. LSK Žaibo vakaras -- koncertas Slovenian Auditorium.

1962 m. GEGUŽES 12 D. Dirvos jaunųjų talentų varžybų koncertas Slovenian Auditorium.

1962 m. RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius - koncertas.

deliu jautrumu nupasakojo Seserijos pastangas sujungti kelius ir takelius į vieningus vieškelius, kuriais gera keliauti turint namus, grįžus į juos -- netuščius, bet nuolatos pilnus skautiškosios jaunystės balso, saulės ir šaltinių naujiems darbams. Sktnk. L. Dunduraitei sklandžiai pravedant šią sueigą, pirmoji jos dalis, po visuomet šventiškai nutelkiančių dovanų -- knygų įteikimo Vyr. skautininkei ir jos pavaduotojai, buvo baigta toliau sekančiais užkandžiais ir kava.

Skautininkų Susiartinimo šventė buvo graži, giedra ir jau darbinga, nes, čia pat, dar valandėlei Vyr. skautininkė užtesusi sueigą informavo susirinkusias Seserijos reikalais, sumanymais, projektais, prašydama patarimų, minčių ir, reikalui esant, aktyvesnės talkos. Sueiga baigta giesme "Ateina Naktis".

--Ir tebūna ši diena, ši šventė savo prasme giliai įrašyta skautės vadovės, skautininkės širdy, kaip gražiausias žiedas puošias artimo dienas, darbus ir kelius.

R.N.

DETROIT

Antano Škėmos minėjimas

Spalio 29 d., Tarptautinio Instituto patalpose įvyks Antano Škėmos minėjimas. Minėjimą ruošia Santara ir Kultūros Klubas bendromis jėgomis.

Dr. J. Kaupas kalbės tema -- Atsiminimai apie Antaną Škėmą, Dr. V. Zakolis -- žmogus Antano Škėmos kūryboje. Meninę programos dalį išpildys Detroito dramos sambūrių vadovų -- p. Mikšienės ir J. Pusdešrio. Meninėje dalyje bus skaitoma ištraukos iš A. Škėmos prozos ir taip pat bus įscenizuota fragmentai iš A. Škėmos dramų -- Vieną vakarą ir Žvakidė.

Minėjimo pradžia 4 val. p. p. Kviečiame Detroito lietuviškąją visuomenę gau-siai dalyvauti.

Rengėjai

TORONTO

RUDENS IŠVYKA

* LTS Toronto skyriaus nariai spalio 15 d. turėjo gražią rudens išvyką pas A. Statulevičių, prie Simcoe ežero. Išvykos metu įvykusiame pasitarime, kuris užtruko apie ketvertą valandų, buvo plačiai išsikalbėta įvairiais lietuvišką veiklą liečiančiais klausimais. Iš-kelta daugelis negerovių ir nurodyti stabdžiai, kurie neleidžia jas šalinti.

Lietuvybės išlaikymo problema buvo vien aktualiausių temų. Pripažinta, kad visos kalbos bus tuščios, jei ta linkme nieko nebus daroma. Pagrindinis laidas nepaskęsti nutautėjimo jūroje, yra tautinė ištikimybė, kuri turi būti aukščiau visų įstatymų. Toji tautinė ištikimybė negali būti nė vienos akimirks pamiršta. Ji turi būti vyraujanti lietuvių tremtinių kelyje. Krypstantiems iš šio kelio reikia padėti, kad būtų atgauta tautinio gyvenimo disciplina, mūsų sentėvių drąsa ir bendrai individualinis stiprumas.

Su mintimi, kad tėvynės interesai yra aukščiau už asmeninius, grupinius bei partinius interesus, susirinkusieji skirstėsi vėl prie savo kasdienių darbų.

P.V.

Studentų Skautų Sąjungos Toronto skyriaus spalio 7-9 d., p. Matoliūno puikiame sklype, prie šilto Erie ežero, suruošė rudens stovyklą, kuri labai gerai pasisekė. Viso užsiregistravo 41 stovyklautojas, kurių 25 buvo SSS nariai. Svečių sulaukė iš Detroito ir Hamiltono.

Programą išpildė patys SSS Toronto skyriaus nariai. Apie dailininką Čiurlionį skaitė t. n. Sigita Ramanauskienė, ASS ideologiją aiškino senj. K. Augustinavičius ir apie psichiatrines ligas skaitė paskaitą medi-

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAS

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 79. Angelė Abromaitytė, 8 metų amž., iš Toronto. Nuotrauka S. Dapkaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 80. Ramunė Valdytė, 3 metų amž., iš Chicagos, Ill. Nuotrauka V. Noreikos.

cinos studentė t. n. Gražina Girdauskaitė. Buvo ir keli posėdžiai. Viename iš jų buvo išrinkta nauja SSS Toronto skyriaus valdyba, kurios pirmininku tapo senj. K. Deinora.

Šeštadienio naktį, po laužo, iškilmingoj sueigoj buvo pakelti į senjorus Korp! Vytis junjorai -- K. Augustinavičius ir G. Beresnevičius, abu iš Toronto ir Rimantas Griškėlis iš Detroito.

A. P. D.

CHICAGO

Liet. Žurnalistų S-gos skyriaus valdyba planuoja sušaukti JAV spaudos darbuotojų suvažiavimą. Nustatyta provizorinė data -- gruodžio 9 - 10 Būtų įvairių paskaitų, naujų sąjungos įstatų priėmimas, laikinos centro valdybos rinkimai ir kt.

Lietuva 1961 metų vasarą va-

dinasis programa, kurią rengia LŽS Chicagos skyrius spalio 29 d. Dariaus - Girėno salėje. Šioje programoje pasirodys iš New Yorko atvykstanti žurnalistė S. Narkelūnaitė, kuri parodys filmą ir papasakos įspūdžius iš savo kelionės Lietuvoje.

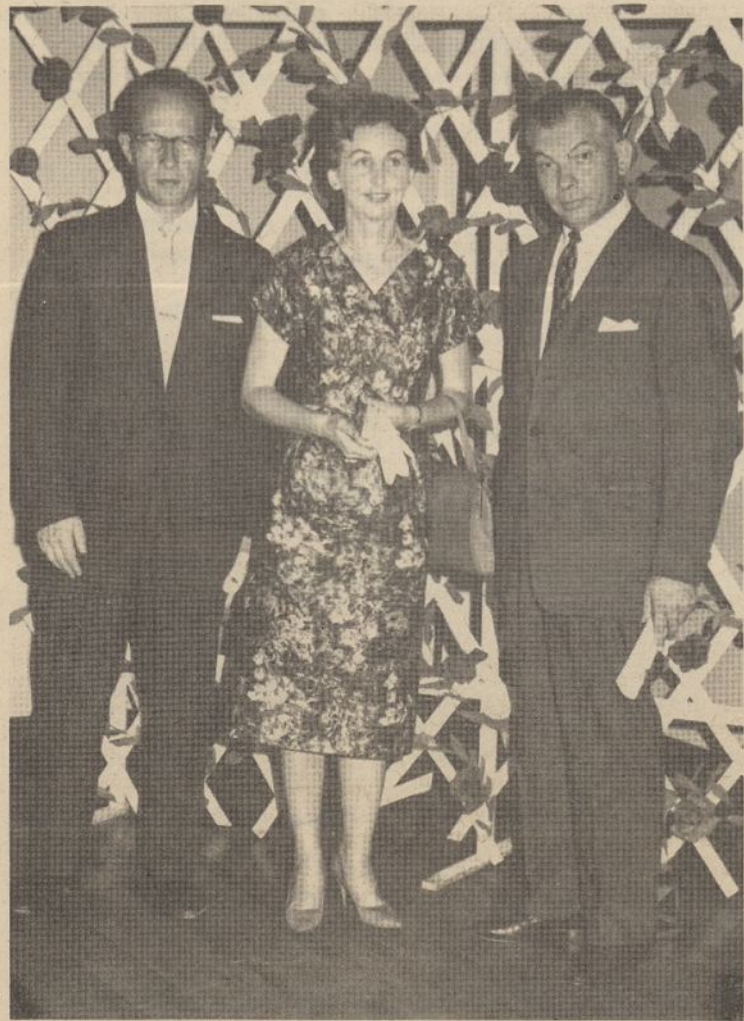
* Chicagos lietuvių krepšinio pirmenybės yra rengiamos lapkričio 11 - 12 d. Chicagos Marquette parko sporto salėje, prie 67-tos ir Kedzie gatvių.

* Neries sporto klubo metinis narių susirinkimas įvyksta spalio 27 d., Jaunimo centro patalpose.

E.Š.

Kas Dirvos neskaityt -- daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Clevelande kandidatuojanti į teisėjus B. Krupansky dažnai lankosi lietuvių parengimuose. Čia ją matom Dirvos balių su adv. J. Smetona ir dr. V. Ramanausku, V. Pliodžinsko nuotrauka

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimei atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

DEPOSITS MADE BY OCTOBER 20th
EARN INTEREST FROM OCTOBER 1st

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licencijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 122

1961 m. spalio 23 d.

KAS IR KUR?

• **Elzbieta Stankuvienė**, iš Chicagos, širdingai dėkoja visiems, prisidėjusiems prie a. a. Dr. Stepono Stankaus mirties metinių suruošimo.

• **Ligija Bieliukienė**, Lietuvos Moterų Atstovybės pirmininkė, kalbės tarptautinės moterų ruošiamos parodos metu lietuviams skirtoj programoj. Ši paroda vyksta New Yorke kasmet lapkričio mėn. pradžioj ir tęsiasi visą savaitę. Joje dalyvauja virš 30 tautų.

• **Rašytojo Antano Škėmos Raštų išleidimo fondui** įnašus prisiuntė Vygantas, Valaitis \$100.00, V. Fred \$10, Galinda ir Daiva Šilingaitės \$5.00. Norintieji padėti išleisti vertingą Antano Škėmos literatūrinį palikimą maloniai prašomi Fondui įnašus siųsti šiuo adresu: Dr. J. Valaitis, 2547 W. 45 St., Chicago 32, Ill.

• **Ona Karašienė**, LMA įgaliotinė Floridoj, pakviesta pagrindine kalbėtoja GFWC tarptautinės moterų organizacijos Dayton Beach, Fla., amerikiečių klubo susirinkini-

me, kuris įvyks lapkričio mėnesio pabaigoj. Ji pasirinko temą apie Lietuvą.

• **Lietuvos Atsiminimų radijas**, vadovaujamas Jokūbo Stuko New Yorke, buvo įvedęs kiekvieną šeštadienį transliacijas ir mūsų mažiesiems klausytojams, kviesdamas tėvus pareikšti savo pageidavimus. Tačiau, nesulaukęs iš mažųjų nei iš tėvų jokios reakcijos, vėl panaikino.

E. CHICAGO

BALFo rudens parengimas

Balfo 95 skyriaus valdyba ruošia rudeninį parengimą su menine programa ir kitomis įvairėnybėmis. Įvyksta lapkričio 5 d., 3 val. p. p. šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Po meninės programos bus šokiai, veiks turtingas lietuviškų valgių bufetas su gaivinančiais gėrimais ir kiti patogumai.

Maloniai kviečiame visus apylinkės gyventojus gausiai dalyvauti parengime, kur turėsite progos smagiai praleisti laiką ir savo atsilankymu paremsite Balfo šalpos darbą.

Beverly Shores, Ind. Lietuvių Klubas spalio 7 d. buvo suruošęs balių, kuriame dalyvavo apie 170 svečių. Meninę programą išpildė solistai Nerija Linkevičiūtė ir Stasys Baras, akomponuojant P. Motekaičiui. Baliaus praėjo su dideliu pasisekimu. Du vietiniai amerikiečių laikraščiai įdėjo baliaus ir naujosios klubo valdybos nuotraukas ir nesigallėjo komplimentų solistams. Nuotraukoje naujoji Lietuvių Klubo valdyba, sėdi iš kairės: Liudas Arbas, Zigmas Jonynas, pirm. Petras Rulis, Erika Masiulienė, dr. Antanas Juozaitis ir Petras Blozis.

Solistai Nerija Linkevičiūtė ir Stasys Baras spalio 7 d. išpildė meninę programą Beverly Shores Lietuvių Klubo baliuje. Solistė Nerija Linkevičiūtė spalio 28 d. dainuos Chicagoje Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrių ruošiamame rudens baliuje.

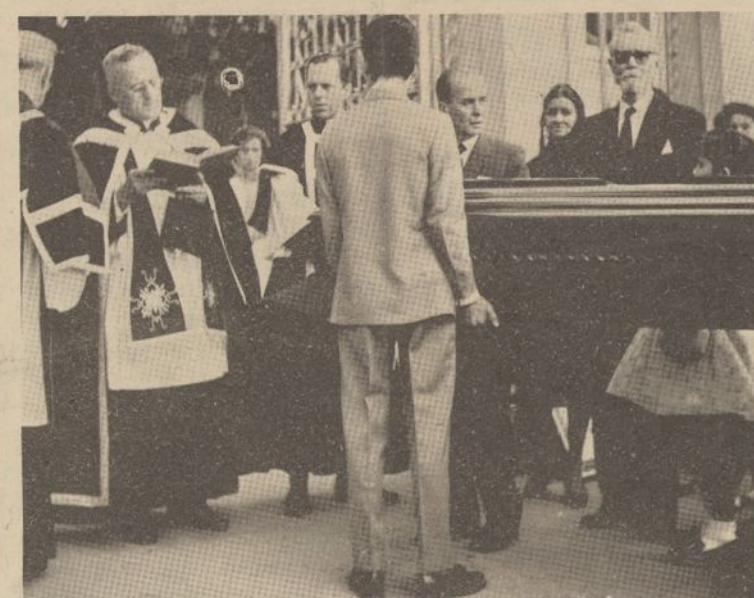
PHILADELPHIA

Jaunieji tautininkai atšventė 2-jų metų veiklos sukaktį

Spalio 7 d. Jaunieji tautininkai turėjo viešą pasirodymą-koncertą. Pasirodymo egzaminus išlaikė gerai, tik, deja, vyresnieji apsileido. Mažai jų buvo salėje, net ir pačių tautininkų. Taigi sielojamės jaunimui, o kai jie dirba — jų nematome. Jų programa, nors buvo neilga,

bet įdomi ir gera. Gal kalbas ir laikas, o ir garsinimas buvo trumpas. Mat, spalio 7 d. buvo numatyta New Yorko grupės, vadovaujamos V. Valiuko, pastatyti K. Ostrausko "Kanares". Deja, įvykusi auto katastrofa, atsiliepė ir Philadelphiajoje. Kanarėlės aktorė L. Vasiliauskaitė buvo sunkiai sužeista. Tai ir tas pastatymas atidėtas vėlesniam laikui, o Jaunieji tautininkai tada išėjo su savuoju.

Prieš koncertą, dviejų me-

Medelline Kolumbijoje, spalio 1 d. po ilgos ligos mirė Dr. Felikso Prosevičiaus žmona Johana, sulaukusi 77 metų amžiaus. Laidotuvių apeigas atliko kun. Tamošiūnas. Prie karsto (su akiniais) dr. F. Prosevičius. Amerikoje, Brooklyne, gyvena jų duktė rašytoja Vl. Brazaitienė.

Bendrai paėmus, nors parengimas buvo nelabai skaitlingas, bet jaukus.

Jaunųjų tautininkų valdybą šiais metais sudaro: pirm. J. Matonis, vicepirm. V. P. Mitalas, sekr. B. Banevičiūtė ir nariai: B. Pumpytė, N. Bakuckaitė ir D. Valiūtė.

Solistės Juzės Augaitytės mokinių koncertas

Spalio 28 d., šeštadienį, 8 val. vak., 1906 Rittenhouse Square (tarp Walnut ir Locust g.) Ethical Society salėje, įvyksta Juzės Augaitytės dainavimo studijos mokinių koncertas. Dalyvauja: A. Del Borello, A. Berzinš, G. Kalviškis, O. Matijošaitytė ir R. Naso. Reikėtų ir jų troškimus, siekti dainos meno, paremti atsilankant į jų metinį koncertą.

Tenka pasidžiaugti, kad sol. J. Augaitytė, kasmet suruošia tokius koncertus. Tik gaila, kad lietuvių, besidominčių daina, mažai.

Sol. J. Augaitytė, be darbo savo studijoje, dažnai su dainomis aplanko ir kitas kolonijas. Štai rugsėjo 23 d. dainavo Asbury Park, spalio 8 d. Baltimorėje, o spalio 14 d. Waterburyje.

Susirgo J. Bakuckas

A. L. T. Sgos Philadelphia skyriaus valdybos narys J. Bakuckas sunkiau serga ir paguldytas į ligoninę. P. M.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Photo-Végo Paris

Smuikininkė Elena Kuprevičiūtė-Bergienė ir pianistas Andrius Kuprevičius lapkričio 6 d. 8:30 v.v. duos rečitalį Columbus, Ohio Gallery of Fine Arts (E. Broad str. ir Washington ave). Koncertą ruošia Columbus Symphony Orkestra globėjai, norėdami supažindinti šio miesto muzikos mėgėjus su šiais dviem muzikais. Bus atlikti Stravinskio, C. Franko, Ravelio, Lizsto, Čiurlionio ir kitų kūrinių. Tikima, kad vietos ir apylinkės lietuviai gausiai atsilankys į šį koncertą.

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame kunigui Dziegoraičiui, visiems A. A. Velionies kolegoms gydytojams, kurie parodė tiek daug nuoširdumo ir meilės Jo paskutinėj žemiškoj kelionėj. Dr. Vladui Ramanauskui už visą rūpestį ir pagalbą, suteiktą mums, mūsų skausmo valandoje. Gydytojų ponioms, ypatingai p.p. Brazaitienei, Juodėnienei, Martusevičienei, Ramanauskienei, Skriniskienei ir Sabataitienei, inž. P. Žiūriui, dr. Miliauskui ir dr. Ramanauskui už pasakytą paskutinį atsisveikinimo žodį. Visiems, prisiuntusiems gėles, aukojusiems šv. Mišioms, pareikšusiems Mirusiojo šeimai užuojautą laikraščiuose, laiškais ir telegramomis, visiems asmeniškai atsilankusiems ir palydėjusiems į amžiną poilsio vietą ir kiekvienam, kuris vienu ar kitoku būdu prisiminė ar prisidėjo prie A. A. mūsų brangaus vyro ir tėvelio laidotuvių, iš širdies dėkojame.

Serafina Sukarevičienė, dukros, žentai ir broliai: Petras ir Antanas

Bostono Lietuvių Moterų Klubas neseniai Tautinės Sąjungos namuose buvo suruošęs dail. Janinos Paukštienės darbų parodą. Nuotraukoje klubo valdybos narės su dailininke. Iš kairės: Karosienė, Kubilienė, dail. Paukštienė, Galininė ir Manomaitienė.

R. Bričkaus nuotrauka

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicagos, Cicero ir East Chicagos skyriai spalio 28 d., 7:30 val. vak. Balio Pakšto svetainėje, 2801 W. 38 St. (kampas Californijos ir 38-g-vių) ruošia linksną ir nuotaikingą

RUDENS BALIŲ

Programoje dalyvauja:

solistė — NERIJA LINKEVIČIŪTĖ,
pianistas — ALVYDAS VASAITIS,
aktorė — EGLĖ VILUTIENĖ,
beletristas — JONAS VAICIŪNAS.

Solistei N. Linkevičiūtei akompanuos — Algis Šimkus. Veiks bufetas su gėrimais ir skaniais užkandžiais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras.

Įėjimo mokestis — \$2.50. Staliukai po 4, 6, 8 ir 10 asm.

Bilietus iš anksto galima užsisakyti:

A. Janukaitis — tel. HE 4-6204 (nuo 5 val. vak.),
St. Šiaučius — tel. HE 4-1979 (iki 2 val. p. p.),
B. Pakštas — tel. YA 7-8722 (visą dieną).
Spalio mėn. 28 d. prie įėjimo.

Chicagos lietuviškoji visuomenė kviečiama šiame baliuje dalyvauti ir linksmai praleisti rudens vakarą.

Skyriaus Valdyba